

Velike družine prve žrtve vojne za učbenike

Založniki šolskih gradiv zahtevajo umik spornih določb v pravilniku o potrjevanju učbenikov, sicer bodo, kot zatrjujejo, prisiljeni ustaviti razvoj učbenikov

Ranka Ivelja

Ljubljana – Da se v teh dneh kar vrstijo konference in okrogle mize o učbeniški problematiki, ni naključje. Jutri se namreč izteče 30-dnevni rok za pripombe k predlaganim spremembam pravilnika o potrjevanju učbenikov, ki je zaradi dveh členov hudo dvignil pritisk založnikom. Ti so včeraj skupaj s Škofijsko Karitas Ljubljana javno pojasnili razloge, zakaj letos za dobrodelno akcijo »Brezplačni delovni zvezki za družine s petimi in več otroki« ne bodo prispevali več niti centa, danes bodo o učbenikih govorili v Cankarjevem domu, jutri pa bodo ministra Lukšiča o tem, da sprejema škodljive ukrepe, poskušali prepričati še s pomočjo direktorja Evropskega združenja šolskih založnikov Prebena Spätha.

Založnike je najbolj vznemirila sprememba, po kateri bi v bodoče v postopek potrditve lahko predložili učbenike zgolj »za tiste predmete, za katere bo ministrstvo na predlog (pristojnih) javnih zavodov objavilo potrebo po novih učbenikih«. Šolsko ministrstvo naj bi, kot še piše v spremenjenem pravilniku, enkrat na leto, praviloma aprila, na spletni strani objavilo potrebo po novih učbenikih v osnovnih in srednjih šolah. To bi pomenilo, da o tem, kateri učbenik napisati na novo ali bistveno posodobiti – in kdaj –, ne odločajo več založniki oziroma trg, temveč šolska oblast; nepotrjenih učbenikov šole seveda ne smejo uporabljati. Za založnike bi to tudi pomenilo večjo negotovost in s tem težave pri organizaciji dela, saj do aprila ne bi vedeli, ali bo določen učbenik prepoznan kot potreben ali ne. Ali ga bodo torej lahko izdali ali ne.

Lukšič eno v pravilniku, drugo v javnosti

Na ministrstvu so nasprotno prepričani – tako je razvidno tudi iz utemeljitve, pripete spremenjenemu pravilniku – da bo nova ureditev »omogočila večjo kakovost recenzentskega postopka, saj se bo komisija za učbenike lahko posvetila natančnejšemu pregledu tistih besedil oziroma učbenikov, ki jih vzgojno-izobraževalni proces res potrebuje«. Verjamejo tudi v koristnost druge predlagane spremembe, po kateri naj bi recenzenta, ki ga je doslej izbrala založba sama, po novem določila pristojna šolska komisija. S to spremembo bi po mnenju MŠŠ zagotovili »večjo strokovnost in objektivnost recenzijskega dela«. Založniki tudi tej spremembi nasprotujejo, ker da bi na izdano mnenje o kakovosti učbenika prek (koruptivnih?) članov komisije lahko vplivale konkurenčne založbe s svojimi interesi. Poudarjajo, da je nezaupanje v založniško izbiro recenzentov neupravičeno, ker da so založbe same zainteresirane za kvalitetne recenzije, sicer tvegajo, da jih trg izloči. A po tihem je slišati, da bi s to spremembo lahko shajali, s prvo, ki da vodi v učbeniško »Romunijo«, pa nikakor.

Minister Igor Lukšič je prejšnji teden na burnem omizju v Trubarjevi hiši literature izjavil, da bodo založniki lahko še naprej potrjevali učbenike »po starem«, kar je bilo razumeti kot iskanje kompromisa z založniki. A ko smo včeraj poskušali preveriti na šolskem ministrstvu, ali ministroma javna izjava pomeni, da bo predlagano spremembo umaknil, smo

dobili le skop odgovor, da bo mogoče »natančneje govoriti o končnih rešitvah po končani javni razpravi«.

Otroci s posebnimi potrebami še naprej brez učbenikov

Dobrodelna akcija, s katero je devet slovenskih založb od leta 2005 vsako leto pomagalo družinam s petimi in več otroki – lani so z delovnimi zvezki, vrednimi 36.738 evrov, obdarovali 1675 otrok – pa ni edini ukinjeni oziroma zamrznjeni družbenokoristni projekt. Kot nam je povedal Wojtek Grudzinski iz založbe Rokus Klett, je takih projektov cela vrsta. Med drugim so že drastično omejili sredstva za pokroviteljstvo nad različnimi projekti šol, šolskimi glasili, festivali... Ustavili so razvoj učbenikov za otroke s posebnimi potrebami, prav tako razvoj novih, didaktično naprednih učbenikov in razvoj interaktivnih učbenikov, prilagojenih delu z interaktivnimi tablam, ki jih je v šoli vse več, gradiv za delo z njimi pa ni. Za polovico so zmanjšali tudi število brezplačnih izobraževanj za učitelje, ustavili natečaj Ustvarjalni učitelj leta in ukinili »načrtovane donacije dobrodelnim in zdravstvenim ustanovam«. Prav tako je za zdaj zgodovina literarni natečaj Gradim svet iz besed, v okviru katerega so učenci od 4. do 9. razreda od leta 2005 s pomočjo danih ilustracij pisali literarne zgodbe. Nastalo je okoli 7000 zgodb; zmagovalne so objavili v knjigi in jo brezplačno poslali šolskim knjižnicam... Vprašanje, ki se ob tem zastavlja – ali je spodobno zelene rešitve od ministrstva izsiljevati na plečih otrok – pa se založnikom ne zdi umestno.

Založniki: Naš predlog je bil le pogajalsko izhodišče

Založnike učnih gradiv je hudo ujezila lanskoletna odločitev ministrstva, po kateri lahko šole zamenjujejo le iztrošene učbenike, največ desetino vseh. »Za kakovost je potrebna konkurenca, nižje cene učbenikov pa so mogoče le, če jih dovolj prodamo,« je bila jasna Maruša Kmet iz založbe Rokus Klett. Jezi jih tudi »ignorantski odnos« ministra Lukšiča do njihovega predloga o vsakoletnem odkupu učbenikov, ki bi bili za otroke brezplačni. Na očitek, ki ga delijo tudi mnogi učitelji in starši, da bi bilo v teh časih neracionalno vsako leto pometati v smeti še povsem uporabne učbenike (po zdajšnjem predlogu bi ministrstvo moralo za »brezplačne učbenike« odšteti 22 milijonov evrov oziroma nekaj milijonov manj, če bi del cene prispevali starši), pa odgovarja, da je bil to le pogajalski predlog, ki bi ga bilo mogoče še zelo oklestiti. Na primer: za začetek bi lahko učenci dobivali vsako leto na klop le brezplačne učbenike za štiri glavne predmete. Ali pa bi bili to le učenci iz zadnje triade. V vsakem primeru so se založniki, kot poudarjajo, pripravljene še naprej pogovarjati, a se nimajo s kom...

Umik spornega pravilnika pogoj za nadaljevanje dobrodelne akcije

Direktor Škofijske Karitas Ljubljana Tone Kompare je včeraj dejal, da ne želi biti posrednik med ministrstvom in založniki, žal pa mu je za akcijo, s katero že šest let pomagajo družinam s pet in več otroki. Nekatere od njih bodo, je poudaril, zelo prizadete, saj so računale, da bodo brezplačne delovne zvezke dobile tudi letos. Maruša Kmet, direktorica založbe Rokus Klett, je bila neizprosna: akcijo bodo nadaljevali le v primeru, če bo šolsko ministrstvo pravilnik umaknilo. Ob tem je poudarila, da je družin s petimi in več otroki v Sloveniji le 0, 3 odstotka, pa še zanje država ne more poskrbeti. Sicer pa prošnje za pomoč pri oskrbi z učnimi gradivi na založbe že leta dežujejo vsak dan od vsepovsod...

Če bodo spremembe pravilnika o potrjevanju učbenikov sprejete, bo to pomenilo, da o tem, kateri učbenik je treba napisati na novo ali bistveno posodobiti – in kdaj – ne odločajo več založniki oziroma trg, temveč šolska oblast. Založniki zatrjujejo, da bodo v tem primeru primorani račun izstaviti otrokom: ti bodo imeli na razpolago vse slabše učbenike.